

21. årgang
nr. 3
2010/2011

TENEN

EN PIGE FRA MÖÐRUVELLIR - FOTOMONTAGE - se side 14

Indhold:

Danmarks Folkelige Broderier 1954-1999	side 3
Generalforsamling lørdag den 19. marts 2011.	side 11
Årsberetning 2010.	side 12
F. C. Lund og Skáld Rósa	side 14
Oldemors Linnedskab	side 16
Boganmeldelser	side 18
Bissekræmmer-minder	side 22
Hvad er det ?	side 24
Arrangements- og udstillingskalender	side 25
Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.	side 27

Bladets sideantal er fastlagt under hensyn til portobestemmelserne.

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Næstformand: Lone de Hemmer Egeberg, Teglgården 66 st.th, 3460 Birkerød,
telefon 45 81 05 05

Kasserer: Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg, telefon 64 72 15 65

Giro nummer: 143-0130

Medlemsskab tegnes hos kassereren. I 2010/2011 er prisen pr. år 200 kr.

Husstandsmedlemsskab koster 300 kr.

Medlemmer får tilsendt tidsskriftet TENEN.

TENEN – Danish Society for Textile History

Tidsskriftet **TENEN**

Redaktion: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55,

ePost silke-annet@silke-annet.dk • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 48 17 16 47,

ePost vofl3450@gmail.com

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk • Digitaltryk: VesterKopi • ISSN: 0906-9526

Copyright © TENEN og forfatterne • 30.01.2011

TENEN udkommer fire gange om året – sidst i månederne august, november, februar og maj. Deadline for redaktionelt stof er seks uger før eller efter aftale med redaktionen.

Artikler og indlæg sendes til redaktionen

fx med ePost – eller maskinskrevet med brevpost. Tekst og illustrationer adskilt.

Annoncepriser: 1/1 side: 525 kr. 1/2 side: 300 kr. 1/4 side: 185 kr. 1/8 side: 135 kr.

Ældre numre af TENEN kan købes ved henvendelse til foreningens kasserer

– så længe lager haves. Prisen er 50 kr.

Ændring af sendeadresse meddeles til kassereren.

Internet: <http://tenen-dk.homeunix.org/tenen>

Danmarks Folkelige Broderier 1954-1999

Mange af TENENS læsere er sikkert stødt på en mærkeseddel som den afbildede uden at forstå den eller kende til dens historie. Gang på gang dukker den type sedler op i museernes tekstilsamlinger, eller der indkommer genstande påbæftet en sådan mærkeseddel. Hvad skal den betyde? Hvem har sat den på? Ejerne ved det ikke altid, men har en formodning om, at tekstiler og håndarbejder med denne type mærkeseddel hører til på et museum. Derfor kommer de til det lokale museum, når der ryddes op i gemmer, skuffer og møbler eller på lofter ved dødsfald og arveskifte. Sedlen er indforstået. Den er ikke påført nogen institution eller museum. Der står et kvitteringsnummer, og måske er der sat et eller flere krydser, som er helt uforståelige. De fortrykte linier med ejer, adresse, art, brug, hjemsted, alder m.m. hjælper til at sætte tekstilet eller håndarbejdet ind i en historisk ramme.

Denne artikel handler om sedlernes historie og sætter dem ind i et samfundsmæssigt perspektiv, så de glemte broderier forhåbentlig atter får "et liv", respekteres af nye ejere og af nye og yngre museumsinspektører. Her løftes sløret – eller læseren nikker genkendende – til en interes-

XX
Kvitteringsnr. 19158 H
Ejer: Kisega
Adresse: Bordgade 33
Genstandens art: Bordkantenbroderi
Brug: Engelsk
Oprindelig hjemsted: Engelskholm
Syet af:
Omtrentlig alder: 1850
Mål: Længde cm
Bredde cm
555

sant og stor folkelig sag. Jeg har fulgt sedlerne fra marts 1955, da jeg 12 år gammel sammen med min mor, fri- og højskolelærer Sigrid Bording (1910-94), København, og min moster, højskoleforstander Gudrun Andresen (1908-96), Engelskholm, var med til den anden lokalindsamling og -udstilling i Gundsølle ved Roskilde. Og jeg hjalp med at pakke arkiv, lysbilledserier, mønsterark, befter og øvrige samling, da Danmarks folkelige Broderier nedlagde sig selv i foråret 1999 på Engelskholm Højskole. Bagefter kørte vi det til Textilforum i Herning. Her opbevares i forvejen samlinger fra flere af arbejdsudvalgets medlemmer.

101 udstillinger og 128 mønsterark

Foreningen Danmarks folkelige Broderier blev stiftet 30.8.1954 og i løbet af 22 år (1955-76) afholdt de 90 lokalindsamlinger og 101 udstillinger, hvoraf de 13 var store områdeudstillinger, der dækkede et til flere amter eller en landsdel. To gange åbnet af kongelige personer: 1967 i Sønderjyllandshallen af dronning Ingrid, 1969 i Århus Rådhusal af da-

værende kronprinsesse Margrethe. Der blev udgivet 128 mønsterark, 13 lysbilledserier, Ordliste, Litteraturliste til Textiler og deres historie. Flere af arbejdsudvalgets medlemmer skrev artikler til årbøger ud fra det dokumenterede materiale. Ved 10 års jubilæet udgav foreningen en lille tryksag, og til 25 års jubilæet i 1979 en bog om det store arbejde. Ved Stavnsbåndsjubilæet i 1988 udkom: "Fra Silkesko til bondens bo", hvor Gudrun Andresen og højskolelærer Klara Sørensen, begge Engesholm, beskriver udvalgte tekstiler fra foreningens store billedmateriale over udstillede håndarbejder og sætter dem ind i en historisk kontekst. I indledningen skriver de: "Denne bog er hverken forskning eller historieskrivning, men et forsøg på at give et glimt tilbage af alle de oplevelser, disse ting har givet os. De er en del af vores folkelige historie, som vi alle har brug for". Den sidste sætning var sagens kerne. Medlemmer af arbejdsudvalget arbejdede i den folkelige oplysningssags tjeneste enten på skoler, museer eller i foreninger med at udbrede æstetik og dannelse gennem manuelle fag og kulturhistorisk undervisning. Alle var enige om, at almuekulturen var den bedste inspirator. Når der arbejdes med bevidsthedsdannelse er det et pædagogisk tiltag at tage udgangspunkt i forhold, man nikker genkendende til. For at kunne se sig selv i det nye må det bære noget af ens egen fortid med sig. Lige siden slutningen af 1800-tallet var almuekunsten udråbt til at være ægte dansk i forhold til elitsen.

Allerede i 1958 udsendtes en appetitvækker: "Danske folkelige Broderier i privateje". Arbejdsud-

valget skriver stolt, at indtil begyndelsen af 1957 var der afholdt 50 egnsudstillinger landet over og opregnet 11.000 gamle broderier, der viste store egnsforskelle, hvilket var en fordel. For så kan "vore dages kvinder skaffe sig særprægede mønstre fra deres egen hjemegn, måske oven i købet fra deres egen familie. Det er nemlig hensigten at oprette en central for gamle broderimønstre, hvorfra enhver interesseret kan leje eller købe gode forbilleder fra landets forskellige egne". Det foreliggende hefte var en lille smagsprøve på sådant et udvalg, da det var hensigten, at gennemtreve hele landet for gamle broderier og afholde udstillinger. Heftet var en tak til "de landbokvinder, der så trofast har bevaret de gamle broderier for eftertiden. De har i det stille været kulturens vogtere ...".

Gang på gang fremhæves dette tema. Almuens kvinder, der udnyttede deres tid, var uselviske, beskudne og øvede kærlige gerninger. "De taler ikke om forbrug, men om at holde hus med tingene. – Et brugbart råd fra fortids landbokvinde til vor tid", skriver formand, Bente Busk Laursen, i forordet til Stavnsbåndsbogen i 1988.

Arbejdsudvalgets medlemmer var ikke i tvivl om, at det var landbopiger og landhusmødre, der i ledige stunder udformede og broderede de mange håndarbejder. Det var her den æstetiske kvalitet lå. De forstod at anvende mønstre, set på herregården eller i præstegården, og omforme dem, så de passede til egne fremstillede materialer. "Det er på denne måde, at almuebroderiet må være opstået", skriver museumsinspektør Ellen Andersen i 1960 og

1779. Materialet var hjemmespundet hørtråd og hjemmevævet lærred for de hvide broderiers vedkommende, undertiden var garnet farvet blåt eller rødt. "Age-. bænke-, og stolehynderne er syet på hjemmevævet vadmæl og med håndspundet uldgarn farvet i plantefarver". Silke, moll og metaltråd købte kvinderne hos omvandrende kræmmere eller i købstaden. Men når det gjaldt disse materialer, var det sypiger som kunne teknikkerne til de fine huenakker, tørklæder o.l. Alle de ægte materialer "taler ærligt i modsætning til nutidens mange kunstfærdige tekstiler". Industrielt fremstillede stoffer og garner bar ikke materialeskønheden i sig, og alt, hvad der kom fra tyske og franske broderifirmaer, betragtedes som forfald. Krigen i 1864 og de to verdenskrige talte ikke til Tysklands fordel.

Almuebroderierne bar en skønhed i sig, der gav æstetisk opdragelse, og som bestemte kvinder inden for højskolerne, og navnlig arbejdsudvalgets medlemmer, gerne brugte i deres undervisning på linie med dansk litteratur og historie. Håndarbejde rummer lige så meget kulturhistorie som møbler, arkitektur, malerier m.v. Almuebroderi satte sig lig med "en national skat" ifølge Charlotte Rud (1906–1993), i 1979. Med en sådan holdning var det meget væsentligt at finde ud af, hvor mange almuebroderier, der lå i private gemmer. Kulturarven skulle nyttiggøres i en moderne æstetisk dannelsesproces.

Begyndelsen

Initiativet til Danmarks Folkelige Broderier kom fra Ellen Andersen (1898-1989), Nationalmuseet og

Agehynde. Humtrup i Sydslesvig, 1786. Flosvævet. Mærket CC CD. Vævebredden er 42 cm. Hyndens længde er 78 cm. De mørkeblå og lyseblå farver er karakteristiske. Ofte er som her navne og årstal i rødt. Mønstrene bygger på de samme forbilder som vore korsstingsarbejder, altså lærekludene. Her bar kompositionen nok rettet sig efter de bogstaver og årstal, der skulle fortælle om tidspunkt og ejer. Lysbilledserie VII

Hue fra Haderslevvegen, Fæsted ca. 1850.

Rødt silkestof med silkebroderi og lidt metaltråd. Der var på Sønderjyllandsudstillingen i 1967 tolv huer af denne type. De har et meget karakteristisk broderi både i nakken og på forstykket. Der var fem røde huer, fem sorte, en blågrøn og en stærktfarvet blå. Det er puldhuier, let rynkede i nakken og med et smalt kantbånd bele vejen rundt. Lysbilledserie V

Ellen Villemoes Andersen (1895-1984), De Samvirkende Danske Husholdningsforeninger. Den sidste var inspireret af de andre nordiske lande, især Norge, hvor Norges Bondekvinnelag påbegyndte en indsamling ude i byggerne, og hun skrev en artikel herom i ugebladet "Landet". Berlingske Tidende tog den og ringede til Nationalmuseet. Nationalmuseets direktør, professor Brøndsted var med på idéen og ligeså formanden for Dansk Husflidsselskab, stadsbygmester Svend Møller. Der dannedes en komité. Herefter gik de ud til kvindeorganisationer, som de mente, ville være med til at løfte opgaven, hvis formål var: "At udbrede kendskab til og interesse for gamle danske almuebro-

derier i privateje, for der igennem at søge disse broderier bevaret og nyttiggjort som en teknisk og kunstnerisk inspirationskilde for det moderne broderi, med særligt henblik på håndarbejdsundervisningen i Danmark". De så store muligheder i at udnytte det store og velorganiserede netværk, som husmoderforeningerne udgjorde rundt om i hele landet.

Ellen Villemoes Andersen sagde i 1964 ved 10-års jubilæet "... vi var ude i kvindernes arkæologi. I det kulegravningsarbejde i kvindeflid og kvindekultur, som er blevet gjort, er det forbavsende at se, hvad hjemmene har rummet".

En komité dannedes med repræsentanter fra de forskellige kvindeor-

ganisationer og fra institutioner, hvis interesser lå inden for foreningens rammer. Til det praktiske arbejde nedsattes et arbejdsudvalg, der udover Ellen Villemoes Andersen og Ellen Andersen bestod af: Gudrun Andresen, Højskolernes Håndarbejde; Helga Foght (1902-1974), Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk; Charlotte Rud, Dansk Husflidsselskab og Gertie Wandel (1894-1988), Selskabet til Håndarbejdets Fremme. Økonomisk søgtes tilskud fra Undervisningsministeriets andel af Tipsmidlerne, desuden ydede Højskolernes Håndarbejde og Håndarbejdets Fremme store tilskud. Institutioner, skoler, foreninger o.l. var A

medlemmer. Privatpersoner B medlemmer.

Udvalget gik straks i gang. Den første lokaludstilling kom i stand den 1.3.1955 i Vemmelev-Forlev ved Korsør. Derefter kom indsamlinger og udstillinger slag i slag. Otte i marts 1955 fordelt på Sjælland, Falster, Langeland og Ærø. Fem i maj 1955, stadigvæk på Sjælland og inden årets udgang var der afholdt 31 udstillinger primært på Sjælland, men også nogle stykker i Jylland. Udstillingerne fandt som regel sted på de nye centralskoler, højskoler, efterskoler eller i forsamlingshuse. Den lokale husmoderforening gjorde forarbejdet med at kontakte landbokvinderne og opfordre dem

Nummereret bondeskjorte af hjemmevævet hør lærred med broderede initialer i røde korssting, stafferinger ved båndlinninger og balslinning samt båndsyede knapper. Skjorten stammer fra Ødsted ved Vejle og var med på Danmarks Folkelige Broderiers egnssindsamling og -udstilling på Engelsbolm Højskole den 23.11.1968. Bondebroderierne i Østjylland var gennemgående ikke nær så overdådige som på øerne.

Vejle Museum, mus.nr. 1991/293. Foto: Mogens Bach

Vipper, tilhører til Læsøkvindens hovedtøj - 1800-tallet. Stoffet er moll kantet med maskinfremstillet blonde. Stykkerne er smykket med broderi, måske fremstillet på maskine.

Lysbilledserie XIII

til at komme med deres håndarbejder lige fra 1600-tallet og indtil 1870. Senere håndarbejder ansås for at være "forfaldsbroderier", når de var syet med maskinfremstillet garn og på tilsvarende stof efter udenlandske "dårlige" mønsterbøger med "hunde- og kattehoveder i Kunstbroderi eller korsstingsroser i grelle, kemiske farver".

Det var i høj grad et arbejdsudvalg, da dets medlemmer, i folke-munde kaldt "eksperterne", kom på selve dagen, hvor landbokvinderne strømmende til med deres klenodier, ofte indpakket i gamle broderede sjaler, linned og køredæk-ken. Gudrun Andresen, hjulpet af Klara Sørensen tog imod, foruden Charlotte Rud, Helga Foght, Ger-tie Wandel og Ellen Andersen. Alle

havde hjælpere med, gerne tidli-gere elever eller nuværende lærere fra de to skoler: Håndarbejdsafde-lingen på Engelsholm Højskole og Husflidshøjskolen i Kerteminde. El-len Andersen havde studenter med fra Nationalmuseet, 3. afd. i Brede. Hvert eneste broderi blev nøje gen-nemgået – og det er her, at mær-kesedlerne kommer ind i billedet. Dem udfyldte ejerne selv. Ved regi-streringen blev oplysningerne tjek-ket af "eksperterne" og overført til en "Kartotekssedel", evt. tilføjet "særlige bemærkninger". Der sattes krydser efter, hvor betydningsfuldt håndarbejdet var, afhængig af alder, teknik og udførelse. Da denne ka-tegorisering er skønsmæssigt fore-taget og af forskellige personer, er dens værdi meget svingende. I løbet

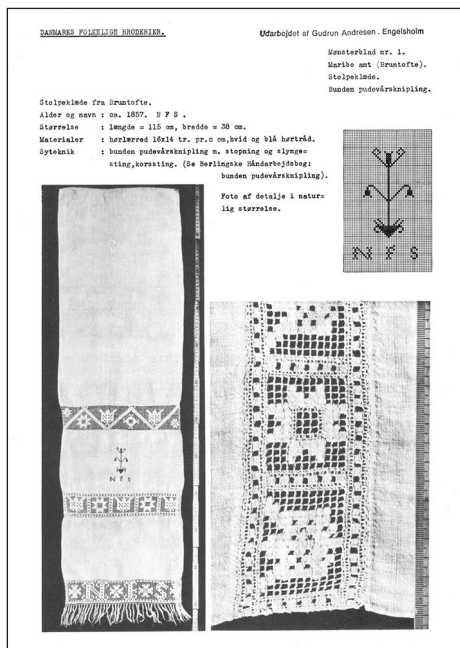
af 4-5 timer blev 200-250 forskellige arbejder gennemgået og udstillet. Nogle gange sprængtes alle rammer. Det var som "et Sesam, Sesam, luk dig op", fortæller Klara Sørensen, "mange skatte kom frem i lyset, og også med tingene selv, der havde så meget at give af, når man beskæftigede sig med dem".

Til områdeudstillingerne, var det et stort arbejde atter at indsamle de bedste og mest interessante broderier og tekstiler – dem med krydserne, og samtidig blev de fotograferet af Nationalmuseets fotograf Niels Elswing. Mange gange fotograferede Elswing også på de lokale udstillinger. "Når vi om aftenen, ladet med indtryk kørte hjem, var det ofte i bevidstheden om, at de ansvarlige

for udstillingen måtte sove blandt de gamle ting for at passe på dem. Og i sidste runde kom det store arbejde at få det vældige materiale afleveret i god behold til rette ejer", beretter Klara Sørensen og Gudrun Andersen. I 1979 gav de i jubilæumsbogen et resumé over de større udstillinger. Om de tre første udtalte Ellen Andersen: "Hedeboegnen overvældende. Fyn charmerende. Lolland-Falster overraskende".

Mønstertjenesten 1954-1999 på Engelsholm

Efterhånden dannedes et stort arkiv, udført i to sæt, over de registrerede og affotograferede håndarbejder, der består i et "hvidt billedkort" for hver genstand påført oplysninger

Mønstertjeneste nr. 1: Stolpeklæde fra Bruntofte. Mønstertjeneste nr. 110: Stolpeklæde fra Ølstrykke. De to ark er her vist formindsket. Der kom ialt 128 mønstertjenester. Mange i A4 format - en del i folio og nogle få i A3. De fleste i sort-hvid, men der er også ark med farver.

og fotografi. Det ene sæt opbevares på Nationalmuseet, Nyere Tid, det andet i foreningens arkiv. Allerede i 1964 var det blevet til ca. 6.000 fotos, hvoraf 4-500 var til udlån hos Mønstertjenesten. Dennes sekretariat fik straks i 1954 hjemsted på Engelsholm Højskole, ledet af Gudrun Andresen med stor hjælp af Klara Sørensen. Udvalgte broderier og tekstiler fra udstillingerne blev tegnet op med beskrivelse af materialer og syteknik. Tidligere elever klarede arbejdet. Disse ark, hvoraf der kom ca. 10 om året, var ikke beregnet til kopiering, men til inspiration og omsætning til moderne broderi ifølge foreningens formål. Mønsterarkene var også til salg gennem HH i Kerteminde og Håndarbejdets Fremme. Tilrettelæggelse og udgivelse af mønsterark fortsatte længe efter, at den sidste indsamling og udstilling var overstået. Det sidste, nr. 128, kom i midten af 1980-erne. I forbindelse med hver af områdeudstillingerne fremstilledes en lysbilledserie på op til 60 dias, der viste et bredt og karakteristisk udsnit af områdets gamle almuebroderier og tekstiler. Den første kom i 1960 efter den store udstilling på Roskilde Katedralskole samme år. Klara Sørensen og Mønstertjenesten stod for den praktiske udarbejdelse med det tilhørende teksthefte og distributionen. Serierne blev meget populære og brugt i håndarbejdsundervisning på forskellige planer, i studiekredse og har kørt som serie ved museumsudstillinger. De er revideret og udgivet flere gange.

De mange broderier

Danmarks folkelige Broderier vir-

kede i en tid, hvor landbosamfundet og dets rodfæstede kultur var i opbrud. Det var måske i sidste øjeblik, at foreningen kom i gang for at skabe interesse for de gamle håndarbejder? Den nåede sine mål og satte et varigt minde ved at få dokumenteret og fotograferet mængden af almuekulturens håndarbejder. Det var en kæmpeindsats, båret af entusiastiske kvinder. Jeg fulgte arbejdet på Engelsholm, og har tilbragt mange spændende stunder sammen med Gudrun Andresen og Klara Sørensen, når de diskuterede, beundrede og dechifrerede broderier, strikkesøjler og andre former for håndarbejder. Oplevelsen og begejstringen over det fantastiske opbud af broderier fra Hedeboegnen den 3. marts 1955 glemmer jeg aldrig. Den bestemte min livslange interesse for kulturhistorie og at arbejde med tekstiler. Hvor mon de ca. 20.000 håndarbejder er henne i dag? De fleste er der forhåbentlig stadigvæk og dukker op en dag, hvor de måske på en helt anden måde kan nyttiggøres i samfundets tjeneste og til fællesskabets bedste.

*Kirsten Rykind-Eriksen
kulturforsker og forfatter, mag.art.
tidl. museumsinspektør ved Vejle Museum*

Noter:

- *Til artiklen hører et bilag, som bringer diverse fakta om foreningen "Danmarks Folkelige Broderier". Bilaget kan hentes fra TENENs hjemmeside på Internet. Gå til dette nummers indholdsliste med henvisninger og galleri.*
- *TENEN - Dansk Tekstilhistorisk Forening - har overtaget rettigheder og salg af mønsterark samt lysbilledserier. TENEN disponerer over rettighederne til Niels Elswings optagelser af broderier.*

*Invitation: **Generalforsamling lørdag den 19. marts 2011**
... i Kvindemuseet i Aarhus*

Program: kl. 11:00

- Kort rundvisning på museet.
- Frokost kan købes i caféen.
- Generalforsamling med kaffe.
- Kulturelt indslag ved Bente Vester Larsen. Inden hun for nylig gik på pension har hun i mange år været ansvarlig for tekstilerne på Kvindemuseet. Bente har en baggrund som dameskrædder, i øvrigt en af de sidste med denne uddannelse. Hun vil fortælle om, hvorledes man kan datere tekstiler, fx ved hjælp af sømmene, er de hånd- eller maskinsyede? Er der knapper eller lynlåse osv.? Findes der tryklåse og elastikker? Sammen med dragternes stil og materialer i øvrigt kan alt sammen medvirke til en datering af dragter og andre tekstiler. Bente er en glimrende fortæller, som forstår at fange tilhørerne, men hun viser også gamle hæfter og trykknapper frem. Den, der har hørt hende før, ved, at der er noget at glæde sig meget til.

Dagsorden for generalforsamlingen ifølge vedtægterne:

1. *Valg af dirigent.*
2. *Navneoprøb.*
3. *Foreningens årsberetning. Den er trykt i dette nummer af TENEN.*
4. *Godkendelse af årsberetningen.*
5. *Indkomne forslag, der har betydning for budget.*
6. *Fremsættelse af revideret regnskab og budget.*
7. *Fastsættelse af kontingent.*
8. *Valg til bestyrelse for 2 år ad gangen, i lige år vælges 4 bestyrelsesmedlemmer og i ulige år vælges 3 bestyrelsesmedlemmer. På valg er: Annet Laursen Skjelsager, Bent Bille og Tina Ejlersen.*
9. *Valg af revisor, revisorsuppleant samt 2 bestyrelsessuppleanter for 1 år.*
10. *Øvrige indkomne forslag.*
11. *Eventuelt.*

Forslag til behandling på generalforsamlingen skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen. Medlemmer har tale- og stemmeret ved generalforsamlingen. Referent er et medlem af TENENs bestyrelse. Referatet underskrives af dirigenten og bringes i førstkomende medlemsblad.

TENEN er vært ved en kop kaffe under generalforsamlingen.

kl. ca. 15: Tak for en indholdsrig dag.

Sted: Kvindemuseet i Danmark, Domkirkepladsen 5, 8000 Aarhus.

Togtider: Fra København: afgang 07:00 – ankomst Aarhus 10:30. Fra Aarhus: afgang 16:28 – ankomst København 19:22.

Internet: www.kvindemuseet.dk

Kort: map.krak.dk eller maps.google.com

Tilmelding til generalforsamlingen: Af hensyn til bestilling af kaffe/te bedes man tilmelde sig senest den 1. marts til Lis Slottved, tlf. 74 63 03 50, ePost slottved@privat.dk

Prisen for medlemmer er 100 kr. for rundvisning samt foredrag. Hertil kommer entré til museet samt frokost.

ÅRSBERETNING 2010

Gamle sokkerester – er det noget for os? Ja det var det i høj grad, skulle vi erfare gennem Maj Ringgaards phd afhandling om jordfundne strikrestre, som hun fortalte om på årets generalforsamling, der blev afholdt på Centre for Textile Research på Københavns Universitet. Marie-Louise Nosch havde budt os indenfor og fortalte om centrets arbejde, som heldigvis er blevet forlænget med endnu fem år.

Selve generalforsamlingen gik fredeligt for sig, og Maj indvilligede endda i at indtræde i bestyrelsen og arrangere en temadag om de strikkede dragtdele specielt for TENENS medlemmer. Som konservator har hun arbejdet indgående med tekstilers vask, pleje og opbevaring, og hun har lovet at opdatere os med den nyeste viden på området.

Af andre vigtige emner berørtes den planlagte forklædebog, som især Susanne Nielsen arbejder med, og det blev helt revolutionerende foreslået, at den skulle udkomme som eBog! Vi er nok lidt traditionsbundne i vor forening og skal lige vænne os til tanken og gerne se nogle konkrete eksempler, før vi

overgiver os helt til det luftige medie.

Sommerturen gik i år til Hørvævmuseet på Krengerup, hvor man havde arrangeret en stor udstilling af brudekjoler i mange snit, materialer og farver. Som altid blev vi godt modtaget af den kreds af frivillige, der har etableret og driver museet uden tilskud. Hver gang får man en ny og anderledes omvisning, for der er kommet nye væve til, andre er blevet sat i stand og demonstreres, afsnittet om hørbehandling er udvidet og butikken har fået nye varer. Omvisningen ændrer sig efter hvem der viser rundt, og den følger gratis med entrebilletten.

Annlise og Bent Bille stod igen parat med åbne arme, og det skulle blive den sidste gang vi så Annlise. Hvor er det godt at tænke på, at hun var så veloplagt og glad den dag i juni, og at vi havde en fin dag sammen.

Den 9. oktober inviterede Maj Ringgaard til det lovede foredrag på

Københavns Museum, der har stået for udgravningerne af blandt mange andre ting de strikkede dragtdele fra 1700-årene. Ved denne lejlighed kunne hun gå mere i detaljer med hensyn til modeller og opskrifter end ved forsvaret af afhandlingen, og hun lovede at bringe nogle hælpskrifter i bladet.

Måske kan vi en dag også overtale museet til at udstille nogle af de interessante fund?

Bladet optager en god del af vort arbejde, og det har været en stor tilfredsstillelse fortsat at kunne bringe farvebilleder. Medlemmerne har været glade for dem, og vi går meget gerne videre ad denne vej selvom det presser foreningens økonomi. Det betyder, at der på den kommende generalforsamling skal tages stilling til en forhøjelse af kontingentet.

Vi har haft den store fornøjelse at have mange vigtige bøger til anmeldelse og er taknemmelige for medlemmernes bidrag. Det er et stort arbejde at følge med i bogmarkedet, og derfor er vi glade for jeres informationer.

I 2010 fik TENEN en flot gave fra Tekstilforum i Herning – de havde ryddet op og manglede plads. Vi fik derfor en større samling af Mønsterark fra Danmarks Folkelige Broderier. Der er udgivet 128 forskellige mønsterark og de få ark, som er udsolgt, vil blive genoptrykt. Hele serien af mønsterark samt andre tryksager vil ligesom foreningens

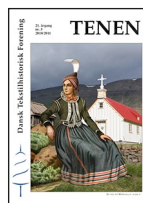
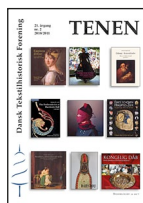
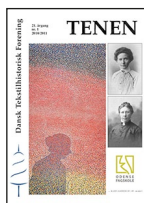
andre udgivelser kunne bestilles hos formanden.

TENENs hjemmeside på Internet har været i drift siden 2002. Hver enkelt af bladets numre har sin egen side med forskelligt tilbehør i form af indholdsfortegnelse, bilag, henvisninger mv. Hjemmesiden har også en forfattervejledning ligesom der er prøver på artikler i bladet. Derudover bliver foreningens salgsmaterielle præsenteret ligesom man kan finde foreningens vedtægter og kontaktliste.

Hjemmesiden må anses for at være velbesøgt: Fem til ti besøg hver eneste dag året rundt - hvert besøg giver en halv snes "hits". Internettets søgemaskiner kommer derudover dagligt på besøg for at registrere ændringer.

Mest efterspurgt er den gratis eBog "TENENs frynser" og det er helt velfortjent. En kæmpeoverraskelse er imidlertid hitlistens nummer to, som er en frynsehistorie, der blev bragt på bagsiden af bladet TENEN 18/1: "Kursus i slipsebinding i Reykjavik" er overskriften. Når historien er så populær skyldes det formentlig at ordet slipsebinding er et meget brugt søgeord hos Googles danske søgetjeneste, hvor den femte henvisning peger på den aktuelle TENEN-side.

Bestyrelsen ønsker på gensyn til generalforsamling 2011 i Aarhus.

Skáld-Rósa – ljósmóðirin Rósa Guðmundsdóttir

© Gísli H. Kolbeins 2007

Kápumynd: „En pige frá Möðrevallis“ eftir F.C. Lund

Myndvinnsla á kápumynd: Frits Lillbæk

Kápuhönnun: Salka/Guðrún Birna Ólafsdóttir

Umbrot: Guðmundur Þorsteinsson

Letur í meginmáli: Garamond 3 12/15,5 pt.

Prentun: Prentsmiðjan Oddi

Bókin er gefin út með styrk frá Menningarsjóði og Kvinnabandinu, Sambandi kvenfélaga í Vestur-Húnavatnssýslu, sem naut til þess styrks frá Sparisjóði Húnaþings og Stranda

Bókaútgáfan Salka – Reykjavík – 2007

Öll réttindi áskilin

Bók þessa má eigi afrita með neinum hætti, svo sem ljósmyndun, prentun, hljóðritun eða á annan sambærilegan hátt, að hluta eða í heild, án skriflegs leyfis höfundar og útgefanda.

ISBN 978-9979-650-05-8

F. C. Lund og Skáld Rósa

I 2007 udkom der på det islandske Salka forlag en bog, hvor mit navn optræder i kolofonen. Hvordan det er gået til, indgår i den følgende fortælling:

Bogens titel er “Skáld Rósa” og den beretter om Rósa Guðmundsdóttir (1795-1855), der levede af at være husmoderafløser og jordemoder i Nord- og Vestisland. Derudover er hun Islands første kvindelige digter. Digtet “Vísur Vatnsenda-Rósu” er sidenhen blevet verdenskendt, fordi den islandske sanger Björk har brugt teksten til et af sine kendte numre.

Det var Gudrun Birna Ólafsdóttir fra forlaget, som skrev en ePost for at spørge, om jeg kunne hjælpe med et bestemt billede, som hun havde fundet i mini-udgave på Internet. “En pige fra Möðruvellir” hedder billedet, som er signeret F. C. Lund.

Maleren Frederik Christian Lund (1826-1901) deltog som frivillig sol-

dat i Treårskrigen 1848-1850 og havde sin skitsebog med overalt. Han interesserede sig især for bønderne og deres søndagsklæder i første halvdel af 1800-tallet. På opfordring og blandt andet støttet af regeringen rejste han efter krigen rundt i riget for at komplettere sine tegninger. De var efterfølgende grundlaget for udgivelsen i 1864 af en serie dragtbilleder bestående af 31 farvelitografier. Dragtbillederne har haft ganske betydelig indflydelse på udseendet af de danske folkedragter i det 20. århundrede.

Den litografiske serie blev genoptrykt med de originale litografiske stenplader i 1891. I 1915 ville man lave endnu et genoptryk; men sten-

pladerne var borte. Tredieudgaven blev derfor baseret på en gentegning af billederne - igen til farvelitografisk tryk. Figurmaleren Luplau Janssen udførte arbejdet med besked om at bevare F. C. Lunds intentioner; men samtidig med tilladelse til at rette iøjnefaldende fejl og mangler. Alligevel er denne udgaves billeder uden videre signeret F. C. Lund – var det sket i dag, ville de blive kategoriseret som ægte forfalskninger!

Tilfældigt var det, at vi herhjemme netop få dage efter Gudruns henvendelse skulle på en fællestur til Island arrangeret af den lokale afdeling af foreningen Norden. Turens højdepunkt blev nået under en dagsetape på tværs af landet fra syd mod nord ad Sprengisandur ruten, som kun er farbar i juli og august. De midterste 4-5 timer ad ruten foregår ad spor

i vulkansk nedfald, hvor plantevæksten er meget sparsom. Der er ingen vejbroer, hvorfor man skal være særlig påpasselig ved passage af åerne. Højbenet firehjulstræk er påkrævet – også for busser. Undervejs er der et par fjeldhytter – den ene med naturligt varmt bad! Ruten slutter mod nord i en vanskelig nedkørsel i Eyjafjörðardalur/Øfjordsdalen. Det var

her, det gik op for os, at vi ville passere Möðruvellir, hvorfor der måtte lægges et mildt pres på chaufføren for at få en kort strække-ben-pause netop dér.

Möðruvellir er en gård øverst i den frodige Eyjafjörðardal. Gården har sin egen lille kirke, hvilket ikke er

1864

1864+2007

usædvanligt i disse egne. F. C. Lund må have fået hjælp til det aktuelle billedes kirke og landskab, for der er ingen udsagn om, at han drog til Island, som dengang var en del af riget. Man kan gætte på, at han har været i kontakt med søfolk, som sejlede på Akureyri, der er den store havneby i Eyjafjörður. Herfra var der dengang hyppig skibsforbindelse til Islands Brygge i København. Det er nærliggende at antage, at søfolk eller embedsmænd har skaffet en dragt med til Lund. Tilsvarende kan Lund have fået tegnet og fortalt om landskabet og den lille gårdskirke, som han brugte som kulisse for dragtbilledet.

Lunds kirketårn ser noget besynderligt ud. Kirkeskibets vinduer ligner godt; men der er et for meget. Det særprægede tagvindue har Lund

også med; selv om han har tilføjet et par ekstra. Den fine kampestensmur om kirkegården er korrekt.

Gudrun fik, som man kan se, billedet. Hun udstyrede det med en "træramme" og satte tekst på. Forlaget fik billedet uden omkostninger, for det er jo ikke min ejendom – det er det som kaldes "Public Domain". Derfor insisterede hun på at skrive mit navn i kolofonen.

Bogen om Rósa er nu nedsat og koster 1690 islandske kr.

Frits Lilbæk

PS.: Omslagsbilledet på dette nummer af tidsskriftet TENEN er manipuleret, idet Pigen fra Mødruvellir er kombineret med et fotografisk billede af kirken.

Oldemors Linnedskab

Som vel på de fleste andre museer får Hørvævmuseet på Krengerup jævnlige tilbudt genstande, som ejerne kan unde et fortsat liv, men som de ikke selv kan opbevare mere. Det kan dreje sig om redskaber til tekstilt fremstilling; men oftest er det tekstiler af forskellig art.

Derfor har vi en procedure, når det drejer sig om indleveringer. Det første, vi gør, er at sikre os, at ejeren har husket at spørge rundt i sin familie, om der dér er nogen, der vil sætte pris på at overtage sagerne. Vi mener nemlig, at tingene har den største værdi, hvis de og deres hi-

storie forbliver i slægten. – Dernæst ser vi på genstandene og bedømmer, om de i museets eje på en eller anden måde vil kunne give et bidrag til tekstilhistorien. Kan de det, takker vi ja, får udfyldt en givererklæring og sørger for at få alle de oplysninger, der kan gives om genstanden til brug for registreringen. Har de ikke tilstrækkelig tekstilhistorisk værdi, og er det større genstande, siger vi pænt nej tak; prøv at sælge tingen eller smid den væk.

Er det indleverede derimod tekstiler, bærer vi os anderledes ad. Det egnede bliver naturligvis registreret

og anbragt ordentligt i kassetter og lagt i magasinet. Det, som vi ikke skønner egnet til at indgå i vores samlinger, afviser vi ikke i første omgang. Vi har to muligheder: Ved nogle tekstiler spørger vi giveren, om de må indgå i vores studiesamling til brug ved analyser fx i forbindelse med undervisning, med den risiko, at genstanden med tiden bliver slidt op. Andre tekstiler skønner vi egnede til at indgå i Oldemors Linnedskab: Vi forklarer, at vi ikke kan opbevare sagerne, og spørger, om vi må sælge dem og dermed opnå et bidrag til museets indtægt, Vi får så at sige altid tilladelsen. Selvfølgelig sørger vi altid for, at det af gavererklæringen fremgår, hvilken af de tre kategorier genstanden hører til.

Inden vi lægger tingene til salg, gør vi dem fint i stand og forsyner

dem med en seddel med bemærkninger om eventuelle skader eller slid. Vi sætter så høj en pris på varerne, at vi er sikre på, at de kun bliver købt af mennesker, der er virkelig interesserede i at eje dem. På den måde skaffer vi de gamle tekstiler et nyt liv uden for skuffen ... Oldemors Linnedskab er en fin lille indtægtskilde for museet; men det giver også en daglig fornøjelse, når vi går forbi montren med de mange smukke ting; og man standser tit ud for skabet og får en lille samtale om sømme og broderier.

Bent Bille

Boganmeldelse: *Broderet billedbog for voksne*

Have og helvede. Ursula Andkjær Olsen (digt), Julie Andkjær Olsen (broderi og illustration). Gyldendal 2010. Bogen er sat med kædesting og trykt hos Narayana Press. 47 sider illustreret i farver. Pris 199 kr. ISBN-13: 9788702090512

Haven kan vi sagtens forestille os med saftige grønne planter, fugle, løve, lam samt små fisk i det krusede vandløb. Selvfølgelig er der også en slange, endda på størrelse med Midgårdsormen og broderet i kædesting og fladsyning, der giver minder om Bayeux tapetet. Alting har navn, men da mennesket har taget kundskaben ned fra grenen, sidder ingen af navnene tilbage, og forvirring opstår. Slangen opfordrer mennesket til at overgive suveræniteten til almenvæddet [!]. Og ser gerne Paradis som billede på lykke og samliv og skønne navne på skilte, lige på tungen til et fælles bedste så vidt muligt...

Så vokser den og bliver et statsmonster, der skal prøve at få et fællesskab til at fungere, men det går lidt trægt med den samfundsdannelse. Nu følger en forløsende satire over plusordene i moderne virksomhedsledelse: Flexicuritas Rex, winwin, incitamentsstrukturer og projektansættelser (fortsæt selv), og forbrugsræset strejfes.

Som antydet er ikke alt idyl, og den parallelle tekst i udklippede avisord taler mere foruroligende om død og kaos og uhæmmet forbrug af hættetrøjer. Et tredje spor i bogen er håndskrevet med blå tuschpen og kredser om navnenes væsen og betydning.

Er bogen politisk? Nej, ikke partipolitisk i hvert fald, men snarere civilisationskritisk. Er digtet da feminint eller feministisk? Egentlig ikke efter anmelderens mening. Derimod legende, spillende og filosoferende ved hjælp af ord, en bold som søster Julie griber og arbejder videre med i de uskyldige sting. At brodere kan opfattes både positivt og negativt, og her er beskæftigelsen yderst frugtbar. Broderi er det

mest kvindelige af alle kvindelige håndarbejder og samtidig det mest tidkrævende. Derfor giver det brodøsen anledning til kontemplation i forlængelse af teksten, og en smuk symbiose opstår.

Se selv!

Lone de Hemmer Egeberg

Boganmeldelse: *Uldbroderi i Norden*

Yllebroderier – Berättande folk-konst från Norden. Annhelén Olsson (red.). Hemslöjdens förlag 2010. 282 sider rigt illustreret. 395 Skr. ISBN-13: 978-91-977539-3-7

I 1971 udgav den kendte museumsmand Ernst Fischer bogen *Skånska yllebroderier i fria sömsätt*, som stadig er en skattet klassiker, baseret som den er, på mange års museumsgering og forskning.

Siden da er mange undersøgelser kommet til, og det foreliggende værk er da også resultat af 10 forskeres indgående studier af ældre og nyere materiale om uldbroderi på puder, agehwynder og tæpper i hele det gamle danske område. Endnu flere har bidraget med at opspore, låne, beskrive og fotografere det omfattende materiale, således at der er kommet en overvældende smuk bog ud af anstrengelserne.

Kunsthistorikere, etnologer, hemslojds konsulenter og brodøser har her arbejdet sammen på forbilledlig vis, og vi har lov at glæde os over, at det lykkedes at overtale Hanne Frøsig Dalgaard til at bidrage med sin viden om de danske uldbroderier. Hun har sørget for at Nationalmuseets og de lokale museers samlinger er blevet inddraget – og uden hendes bidrag kunne bogen ikke hævdes at dække Norden.

I Sverige findes uendeligt meget mere bevaret end

i Danmark, både i museer og privateje. Uldbroderierne har nok også været langt mere udbredte end her, ja vi har vel fået dem fra Skåne?

Det righoldige materiale fra denne landsdel gennemgås naturligvis grundigt over tid og med et væld af eksempler og farveillustrationer. Det er en vidunderlig billedbog.

Åkdynor i en trave. Just så här staplades flera dynor ovanpå varandra och fungerade som en praktfull bekvämlighet då man reste med häst och vagn på gropiga grusvägar.

www.svenskslojd.se – foto: Lucas Gölén

Hovedvægten ligger på perioden 1750 – 1850 og oplysninger om genstandenes tilblivelse er som forventeligt sparsomme. Alligevel lykkes det forfatterne at aflokke arbejderne nye informationer ved at sammenholde mange genstande og kilder og holde alle sanser åbne

Det viser sig, at der må have været langt flere professionelle brodøser end før antaget, en viden der uddrages ved at se på fællestræk i mønstre, og slægtskab i det hele taget. Det enorme materiale giver baggrund for en ny vurdering af, at der står professionelle brodøser bag en stor produktion af broderede puder og tæpper, bestilt af velhavende bønder til børnenes medgift.

Kan man identificere nogle af disse kvinder? Hvem lærte dem op og hvor kom mønstrene fra? De professionelle arbejder adskiller sig fra de hjemmesyede ved arbejdets høje kvalitet ligesom ved valget af mønstre: broderier syet i familierne kan være meget personlige og varierede, mens de professionelle er mere sikkert komponerede og udførte, men også mere forudsigelige og mindre morsomme. Dygtige brodøser har givetvis lært fra sig, men vi ved ikke meget om, hvor det er foregået. Mønstrene kan være spredt på flere måder af eksempelvis herregårdsfruer eller præstekoner gennem syede eller trykte forlæg.

Motiver til flamskvævning – en anden skånsk specialitet – kan omsættes til broderi, dog er uldbroderi ikke en form for "fattigmands-flamskvævning", men derimod en selvstændig kunstart, som vurderes næsten lige så højt. Brodøsen kunne være en ugift datter, der kunne skaffe sig en indtægt på denne måde,

men kun få er kendte i dag. En del arbejder er signerede og siger dermed, ganske usædvanligt, noget om brodøsen – eller er det snarere ejeren?

Yllebroderier

Berättande folkkonst från Norden

ANNHELEN OLSSON (RED.) · HEMSLÖJDENS FÖRLAG

Bogen behandler ikke blot uldbroderi i alle facetter og områder, men giver også glimrende baggrundsviden om broderiets historie og plads i folkekunsten. Især skal Britta Hammars oversigter og fundringer fremhæves, da de omslutter værket enkelt og smukt.

Selv i dag broderes der i uld, ja interessen er i Sverige større end nogensinde, fordi det er en dekorativ og varieret teknik med rum for personligt præg. Man har det sjovt og rart som deltager på kurserne. Dette bidrager i høj grad til at påskønne og bevare de gamle klenodier, og det skal vi være glade for.

Lone de Hemmer Egeberg

Boganmeldelse: Sadae Torimaru og Tomoko Torimaru: *Imprints on Cloth. 18 years of Field research among the Miao People of Guizhou, China.* English Translation Editor: Yoshiko Iwamoto Wada. 2004. 144 sider. ISBN 4-8167-0592-9. Bogen kan købes via www.yoshikowada.com

En kursist, som har deltaget på mine farvekurser på Hørvævmuseet, gjorde mig opmærksom på denne titel, og da bogen er helt usædvanlig, skynder jeg mig at viderebringe oplysning om den.

Imprints on Cloth er skrevet af to japanere – mor og datter, hvor sidstnævnte har taget Ph.d. fra Donghua University i Shanghai.

Bogen omhandler farvning, primært indigofarvning, forskellige reserveringsteknikker samt diverse efterbehandling af indigofarvede stoffer med bl.a. æggehvite og svineblod. Plissering af stoffer, vask af samme så plisseerne bevares, hvordan man bleger og blødgør ramistof ved hjælp af vandbøffellort og solblegning og meget mere. Alle håndværk illustreres i billedserier ledsaget af en kort tekst på japansk og engelsk ved hvert billede.

Vi får altså indblik i hvordan gamle håndværk praktiseres af Miao folket (et etnisk mindretal i den kinesiske Guizhou provins) fra 1980-erne og frem til bogens udgi-

velse. Forfatterne skulle have været på endnu en research omhandlende carved board clamp resist dyeing (en reserveringsteknik ved hjælp af udskårne træblokke), men på grund af SARS epidemien i 2002, kunne de ikke færdiggøre dette arbejde, hvorfor det måtte udgå af bogen.

I stedet må man glæde sig over alt det, der er kommet med.

Jeg har valgt at læse bogen som håndværker, og ved at studere talrige billeder af de forskellige stadier i indigokyper, kan jeg konkludere, selvom det er en kliche: billeder siger mere end mange ord! Shibo-

riteknikkerne

er forbilledligt vist med både et foto og en stregtegning af hvert eneste trin i processen – så kan man ikke ønske sig mere.

Men det ordfattige repræsenterer også en svaghed. Tre forskellige indigoproducerende

planter benyttes af Miao folket – men hvilke? Andre planter er ligeledes beskrevet med nogen usikkerhed, eller der henvises til lignende planter i Japan. Kinesisk vajd (*Isatis indigotica*) kunne jeg kende på billederne, men de øvrige indigoproducerende planter har jeg fundet ved hjælp af anden litteratur. Men det er skønhedspletter. Samlet set er formidlingen alligevel i top. Bogen kan fortsat noget, som andre medier ikke kan.

Susanne Nielsen

Bissekræmmer- minder

*Bissekræmmerhandel
stred mod købstæder-
nes privilegier og blev
med få undtagelser for-
budt med Næringslo-
ven i 1857 – står der i
Den store Danske.*

*Virkeligheden er nu
en helt anden – og der
er levendegjorte kræm-
mere på TENENs for-
side 20. årgang nr. 1.*

I mit hjem i tekstil-storbyen Ikast kom der bissekræmmere indtil kort efter 1960. De havde varer med - den allersidste gang havde kræmmeren brandsikkert jakkesæt-stof med.

For at vise brandsikkerheden hældte han indholdet af en cigaret-lighter ud på stoffet og stak ild til: Flammerne stod op om ørerne på ham selv og os tilskuere og lavede en sodplet på loftet. Hvorpå han blev smidt ud! Og min mor forbød min far nogenside at lukke den slags ind igen. En æra var slut ... puf!

Frits

Det, der skete med ændringen af næringsloven var, at det blev tilladt at etablere sig med håndværk og butikker uden for købstæderne. Men det er jo rigtigt nok, at de omvandrende kræmmere fortsatte med at tilbyde varer ved døren.

Jeg har fået fortalt af Axel Steensberg, min professor, som stammede fra Stensbjerg ved

Aulum, at han endnu i 1950-erne har oplevet jyske kræmmere, der solgte de uldne strikkede underhyslere og undertrøjer i Valby. Det er jo for så vidt et jysk begreb, som netop kom fra bindeegnen ved Herning-Ikast. Der var ikke andre danske områder, som producerede på tilsvarende måde. Oprindeligt kom kræmmerne også sydfra, med kniplinger, tørklæder, silkebånd etc. Det var gennemgående jødiske handlende, som jo ikke måtte erhverve fast ejendom i Danmark før langt op i 1800-tallet.

Hanne

Jeg husker kræmmerens besøg på vores ensomt beliggende gård på Fyn i 1960-erne. Han kom med sin tøjbylt på ryggen ind til Annlise og spurgte: "Æ ha' jæm?", hvad der betyder, at han spurgte efter manden i huset. Han forlod os dog leende: Så små numre havde han ikke i arbejdstøj!

Karen Margrethe på Hørvævs-museet husker også fra sin barn-

dom i Århus bissekræmmere med tøjhylden på ryggen.

Bent

Der kom såmænd også kræmmere af og til i Bagsværd i min barndom, men de blev ikke kaldt bissekræmmere.

Lone

Vi havde derhjemme – i samme by Ikast som Frits fortæller om – en anden kræmmer, der jævnligt kom forbi. Det var Thor Ipsen fra Julianehede ved Engesvang.

Min mor ville ikke have ham inden døre, men far havde kontakt med ham på værkstedet.

Tømmer- og snedkerværkstedet var i stueplan og selv boede vi ovenpå. Jeg husker Thor Ibsen med sin altid overfyldte cykel. Hans udbud skiftede med årtiderne og jeg husker et nytår, hvor min far havde købt små høje hatte. Når man satte ild til dem, væltede der en enorm lang askeslange frem - noget forfærdeligt griseri, og min mor blev tosset! Mon han billigt havde købt dem efter nytår og så gemt dem til den efterfølgende højtid - tænkeligt men svært at vide!

Thor Ibsen blev en midnat i 1964 kørt ned og dræbt, da han på vej hjemad kom trækkende med sin overlæssede cykel. Læs mere om Thor Ipsen på www.engesvangarkiv.dk

Vibeke

Thor Ibsen, Julianehede.

Billedet er fra en artikel i Familiejournalen 1957.

Bringes jf. aftale med Familiejournalen.

Hvad har disse ting mon været brugt til ?

I Hørvævmuseets samling er der nogle genstande, hvis anvendelse vi har diskuteret.

Ovenfor i venstre side er der fire stykker, som vi tror har været brugt som pynt i hals- og ærmelinninger. Der er også et par lange lister, som vi ikke ved om har været anvendt som dele til påklædning. De er ca. 90 cm lange og er vist i højre side.

Kan nogen hjælpe os med helt konkret at bestemme hvad disse seks dele har været brugt til?

Bent Bille – familien.bille@get2net.dk

ARRANGEMENTS- OG UDSILLINGSKALENDER

TENENs generalforsamling 2011 finder sted på Kvindemuseet i Aarhus lørdag den 19. marts. Se invitation på side 11.

TENENs sommertur den 29. maj 2011 til Kulturen i Lund, Skåne. Program fås hos formanden, som skal have tilmelding senest 15. maj. Tlf. 44 95 05 55.

Hjallerup Kulturhus:

Nordjysk kniplemesse 2.+3. april 2011.

Adr.: Nørre Alle 3, 9320 Hjallerup

Blicheregnens Museum:

Hedebosyning - en verden af variationer - Greve Museum. Til marts 2011.

Adr.: Blichersvej 30, Thorning, 8620 Kjellerup

Den Gamle By:

Festtøj 1909 – 2009. Forlænget til 1.5.2011

Adr.: Den Gamle By, Viborgvej 2, 8000 Aarhus C

Kunst- og Kulturcentret Tuskær:

Tekstile Kultur møder. 17.4. - 15.5.2011.

Adr.: Tuskærvej 9, Fjaltring, 7620 Lemvig

Herning Museum:

Oldtiden på Herningegnen - Hammerum-pigens dragt og frisure. Til 31.10.2011.

Adr.: Museumsgade 32, 7400 Herning

Textilforum:

Retrospektiv udstilling med Jean Voigts kunst. Til 20.3.2011. Foredrag med Maria Sander 23.2. kl. 19:30. Omvisning 20.3. kl. 14. Tekstilhistorisk filmaften med Jeppe Tønsberg. 9.3.2011 kl. 19:30.

Adr.: Vestergade 20, 7400 Herning

Lystbækgaard:

Fåre og uld dag. 12.6.2011.

Adr.: Lystbækvej 1, Lystbæk, 6990 Ulfborg

Tirpitz-stillingen:

Et kvindeligt univers i rå betonbunker. Til 1.6.2011.

Adr.: Tane Hedevej, 6857 Blåvand

Ribe Vikingecenter:

Fra får til lun kofte. 16. til 27.5.2011. Fra lindebast til reb 30.5. til 3.6.2011.

Adr.: Lustrupvej 4, 6760 Ribe

BaneGården Kunst & Kultur:

Kirkerummets farver og tekstiler. Væver Hanne Vedel og konservator Jens Johansen. Foredrag 13.4.2011 kl. 19.

Adr.: Jernbanegade 2, 6200 Aabenraa

Bymuseet i Haderslev:

Renæssancens klædeskab - fra maleri til kopi. Til 25.4.2011.

Adr.: Slotsgade 22, 6100 Haderslev

Koldinghus:

Dåbskjoler fra 1700-tallet og til nu. Til 15.5.2011.

Adr.: Markdannersgade 11, 6000 Kolding

Trapholt:

Lin Utzons *Cosmic Dance*. Til 27.2.2011.

Margit Brandt, Modedesign 1965-1980. 10.2. til 14.8.2011.

Adr.: Æblehaven 23, 6000 Kolding

Filosofgangen, Design sal:

Vævede billeder af Tove Obbekær. Til 27.2.2011.

Adr.: Filosofgangen 30, 5000 Odense C

Tidens Samling, Kulturmaskinen:

Tidens Tørklæder - Modens fascinerende firkanter 1940-1980. Til 6.3.2011.

Adr.: Farvergården 7, 5000 Odense C

Haslev Bibliotek:

Den Klassiske Broderiskole. 1. til 30.6.2011.

Adr.: Jernbanegade 62, 4690 Haslev

Kulturhuset Elværket, café og foyer:

Hanne Ploug, kunstvævninger. 28.2. til 1.4.2011.

Adr.: Ved Kirken 6, 3600 Frederikssund

Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot:

Gobelinvævede bordtæpper fra 1600-årene. 16. til 25.4.2011. Pynteduge og våbentæpper 1. til 30.9.2011.

Adr.: Frederiksborg Slot, 3400 Hillerød

Brede Værk:

Krop og Forklædning, omvisning 3.+4.+5.8.2011 kl. 14:30.

Adr.: I.C. Modewegsvej, Brede, 2800 Kongens Lyngby

Lindbjerggaard, Ballerup Museum:

Med rok og teen - en fåret udstilling. Til 20.3.2011.

Adr.: Pederstrupvej 51-53, 2750 Ballerup

Rosenborg Slot:

Pomp & Pragt - Kongemagt og Enevælde. Til 27.2.2011.

Adr.: Øster Voldgade 4A, 1350 København K

David's Samling:

Tekstiler fra islams verden. Omvisning ved Mette Helms 27.2. + 2.4. kl. 14. & 15.

Adr.: Kronprinsessegade 30, 1306 København K

Amalienborgmuseet:

Dronning Ingrid. Til 28.3.2011.

Adr.: Christian VIIIs Palæ, 1257 København K.

Kulturen:

Folkkonst & Design. bl.a. Gjort det själv! & Dräktmod. Til 31.12.2012.

Adr.: Tegnérsplatsen, S-221 04 Lund

TENENs kalender udarbejdes bl.a. på grundlag af arrangementer i KultuNaut – Den Elektroniske Kulturkalender. Yderligere oplysninger modtages gerne direkte fra arrangører og deltagere. Deadline for korte meddelelser er ca. tre uger før bladet udkommer. Send oplysningerne til Vibeke Ervø, som koordinerer listen. Supplement, se: sites.google.com/site/tenentextil/

Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.

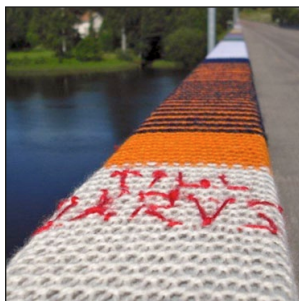
<i>navn</i>	<i>adresse</i>	<i>telefon / ePost</i>	<i>buv</i>
Annet Laursen Skjelsager	Dorthesvej 2 3520 Farum	44 95 05 55 <i>silke-annet@silke-annet.dk</i>	formand + redaktion
Lone de Hemmer Egeberg	Teglgården 66 st.th 3460 Birkerød	45 81 05 05 <i>debemmeregeberg@gmail.com</i>	næstformand + korrektur
Bent Bille	Søndergade 66 5620 Glamsbjerg	64 72 15 65 <i>familien.bille@get2net.dk</i>	kasserer
Lis Slottved	Hjarupvej 10 6200 Aabenraa	74 63 03 50 <i>slottved@privat.dk</i>	sekretær + korrektur
Vibeke Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	48 17 16 47 <i>vofl3450@yahoo.co.uk</i>	redaktion
Maj Ringgaard	Helmsvej 37 2880 Bagsværd	21 40 43 76 <i>Maj.Ringgaard@natmus.dk</i>	bestyrelse
Tina Ejlersen		41 43 67 87 <i>tina.ejlertsen@get2net.dk</i>	bestyrelse
Hanne Frøsig Dalgaard	Bredebovej 33, 6.tv 2800 Lyngby	45 88 32 67 <i>hfd@tdcadsl.dk</i>	suppleant + korrektur
Anni Bloch	Thingvalla Allé 5, 2300 København S	32 59 59 77 <i>annibloch@gmail.com</i>	suppleant
Flemming Lundholm	Ravningvej 10, Ravning, 6760 Ribe	75 43 77 06	suppleant
Margit Ambeck	Lyshøjgårdsvej 87, 1.th 2500 Valby	36 30 61 50 <i>m.ambeck@gmail.com</i>	revisor
Hanne Schneller	N. Frihavnsvej 49, 2.tv 2100 København Ø	35 38 35 45 <i>hanne.schneller@hotmail.com</i>	revisor- suppleant
Susanne Nielsen	Grusgravvej 10 4660 Store Heddinge	56 50 11 26	forklæder
Vibeke Ervø	Åfløjen 4, 2. tv 2700 Brønshøj	44 85 18 44 <i>vibeke.ervo@gmail.com</i>	kalender
Frits Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	48 17 16 47 <i>vofl3450@gmail.com</i>	redaktion + webmaster

TENEN inviterer på sommertur
til Lund i Skåne den 29. maj 2011.

Imidlertid er turbeskrivelsen ikke klar til dette nummer af bladet og næste nummer vil udkomme for sent.

Interesserede deltagere i sommerturen bedes derfor
kontakte foreningens formand
allersnarest den 15. maj.

Postkort fra Nordsverige:

Strikkegraffiti ... jeg har lært et nyt ord!

Opskrift:

- Et meget almindeligt og kedeligt rækværk på en ny ca. 500 m lang bro over elven Ljusnan i byen Järvsö ca. 350 km nordvest for Stockholm.
- Strikkepinde.
- En masse materiale i alle regnbuens farver som f.eks. garn, gavebånd eller strimler til kludetæpper.

Udførelse:

- Der strikkes en meget lang strimmel.

Montering:

- Anarkistiske og anonyme strikkere syr den lange strimmel fast til rækværket – ikke i nattens mulm og mørke, men i løbet af den lyse svenske sommernat.
- En journalist fra den lokale avis finder det af almen interesse at skrive om begivenheden og anvender det nye ord strikkegraffiti som overskrift.

Sådan vækkes interessen hos TENENs udsendte korrespondent og fik mig til at køre et halvt hundrede kilometer frem og tilbage for selv at se og fotografere værket, som havde lokket mange tilskuere til. Der var en rigtig dejlig stemning på broen og man mødte hinanden med et smil og en bemærkning, hvilket på disse kanter er en stor sjældenhed, og jeg for min del kan kun opfordre folk i Danmark til at tage tråden op og lave noget lignende her.

Lis Slottved

Note: Se også bagsiden af tidsskriftet TENEN 20/2.